

Till
Socialtjänstnämnden

Inrättande av Jobbtorg i Stockholm

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår att fem Jobbtorg inrättas från den 1 januari 2008. Syftet med införande av Jobbtorg är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete, och därmed minska stadens kostnader för försörjningsstöd.

I detta ärende lämnar förvaltningen dels allmänna synpunkter, dels en redovisning av förvaltningens arbetsmarknadsverksamhet – START.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande remitterat ärendet Inrättande av Jobbtorg i Stockholm. Remisstiden går ut den 31 augusti 2007.

Ärendet har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder samt utbildningsnämnden. Ärendet har också remitterats till en rad myndigheter och organisationer utanför Stockholms stad.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samråd med berörda avdelningar inom förvaltningen.

Förslaget i sammanfattning

Kommunstyrelsen har i budget för 2007 givits i uppdrag att genomföra ett särskilt projekt avseende att hjälpa stockholmare från bidrag till arbete. I detta ingår att erfarenheterna från de lokala projekt som genomförts under senare år ska utvärderas och sammanställas. De ska bilda underlag för en samlad policy för stadens arbete med inriktningen att individer ska gå från bidrag till egen försörjning. Här ingår också en särskild jobsatsning som innebär inrättande av jobbtorg. Stadens arbete ska organiseras så att människor som idag behöver försörjningsstöd ska ges bättre förutsättningar och möjligheter att få jobb. En viktig utgångspunkt är att samla arbetsmarknadens aktörer i ett gemensamt arbetssätt för att sänka trösklarna för den arbetssökande att komma i arbete.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår stadsledningskontoret att fem Jobbtorg inrättas från den 1 januari 2008. Syftet med införande av Jobbtorg är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete, och därmed minska stadens kostnader för försörjningsstöd.

Jobbtorgen ska vara den gemensamma ingången till stadens samlade resurser för arbetsmarknadsinsatser av olika slag för de målgrupper som staden arbetar med. Jobbtorgen ska ha tydligt jobbfokus och ska inte arbeta med andra uppdrag än att verka för att enskilda kommer i arbete/studier. Jobbtorgen ska inte ha ansvar för myndighetsutövning.

Målgrupperna föreslås i ett första skede utgöras av

- Alla försörjningsstödstagare som den 1 januari 2008 uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshetsskäl.
- Alla nybesök som från 1 januari 2008 ansöker om försörjningsstöd av andra skäl, och där det finns anledning att utreda den enskildes möjlighet att arbeta helt eller delvis
- SFI – studerande som uppbär försörjningsstöd eller introduktionsersättning
- Vuxna flyktingar och anknytningsinvandrare där inte sjukdom eller andra tydliga skäl utgör hinder att delta på Jobbtorget
- Ungdomar i åldern 16-24 år.

I ett andra steg föreslås att Jobbtorgen utvidgas till att omfatta:

- försörjningsstödstagare som under en tid uppburit försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet, och där skäl finns att pröva möjligheten att arbeta helt eller delvis
- insatser för psykiskt och fysiskt funktionshindrade som inte uppbär försörjningsstöd men som får stöd i olika former från stadsdelen, och som behöver insatser för att helt eller delvis kunna komma in på arbetsmarknaden. Formerna för detta måste övervägas då dessa inte alltid kan förväntas delta direkt i Jobbtorgens olika aktiviteter.

Alla Jobbtorg ska ha ett utbud bestående av:

- Utredning/Kartläggning
- Studie- och yrkesvägledning
- Rådgivning
- Individuell coaching
- Matchning mot befintliga jobb inom näringslivet och i staden.
- SFI-test (som kan utföras på Jobbtorget eller på annan plats)
- SFI kopplad till praktik
- Förberedande insatser som t ex motiverande samtal, gruppsamtal, skriva CV, intervjuträning etc.
- Arbetsträning
- Praktik på olika nivåer – Språk/Introduktionspraktik, praktik som arbetsträning eller praktik som första steget till ett arbete
- Kortare förberedande yrkesutbildningar
- Validering av tidigare yrkeskunskaper och betyg
- Längre anpassade yrkesutbildningar för personer som stått länge utanför arbetsmarknaden och som är berättigade till studiemedel. Detta kan ske inom ordinarie vuxenutbildning med förstärkning av arbetsmarknadsmedel för t ex språkstöd eller anpassad utbildningstid. Samverkan med utbildningsförvaltningen förutsätts.
- Arbetsförmedlingens utbud för dem som är berättigade till detta.
- Olika rekryteringsaktiviteter.
- Starta-eget rådgivning

Olika delar kan tillhandahållas av staden eller annan och alla resurser behöver inte finnas på plats på själva Jobbtorget.

Det är stadens uppfattning att arbetsförmedlingen ska finnas ständigt närvarande på Jobbtorgen. Olika alternativ är tänkbara; att arbetsförmedlingen ingår i Jobbtorg med fullskaleservice, eller att arbetsförmedlingen är närvarande med en del av sin service eller med handläggare för vissa grupper. Pågående omorganisation av arbetsförmedlingen måste avvaktas innan ställning kan tas från myndighetens sida i frågan.

Inriktningen är att även försäkringskassan ska finnas med på jobbtorgen i någon form. Även där måste lösningar sökas utifrån den omorganisation som just nu pågår.

Staden avser att upphandla enskilda anordnare som kan uppfylla kraven på att i de delar staden beslutar, erbjuda människor vägar att komma in på eller återinträda på arbetsmarknaden. Dessa upphandlingar kommer att genomföras under hösten 2007.

De fem Jobbtorgen föreslås geografiskt placeras i Vantör, Skärholmen, Kungsholmen, Kista och Vällingby. Jobbtorgen förutsätts ersätta en del av de verksamheter som hittills bedrivits i stadsdelsnämnderna. Andra verksamheter bedöms initialt behöva fortsätta som hittills.

Jobbtorgen ska organisatorisk placeras under kommunstyrelsens ekonomiutskott där de samordnade besluten och de ekonomiska justeringar som kan behöva göras under året ska beslutas. Beslut om samverkansavtal fattas av kommunstyrelsen.

En samordningsfunktion kommer att inrättas på stadsledningskontoret. Under uppbygg-nadsåret 2008 placeras hela ansvaret för jobbtorgsorganisationen på stadsledningskontoret. Målet är att inför år 2009 besluta om permanent organisatorisk placering av hela verksamheten.

Budget för Jobbtorgen beslutas i budget för 2008. Principerna för finansiering är att nuvarande medel för arbetsmarknadsinsatser och flyktingmottagning delvis tas i anspråk, samt att tillkommande medel för flyktingmottagning enligt förslag i regeringens vårproposition beräknas kunna tillföras Jobbtorgen. Därutöver beräknas en minskning av försörjningsstöds-kostnader med 10 % kunna ske som följd av aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Detta grundas på utvärderingar av tidigare genomförda arbetsmarknadsprojekt. Dessa medel tillförs Jobbtorgen.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till att staden inrättar en samlad organisation för arbetsmarknadsåtgärder. Att ge stöd till människor så att de kan få egen försörjning i stället för bidrag har under flera år varit en prioriterad fråga. Staden har bedrivit en rad arbetsmarknadsåtgärder i form av tillfälliga projekt. Det är därför bra att dessa verksamheter nu får en fast förankring i stadens organisation. Förvaltningen tillstyrker mot denna bakgrund förslaget att inrätta Jobbtorg i Stockholm.

Förvaltningen har haft en aktiv roll i framtagandet dels av de nya riktlinjerna för ekonomiskt bistånd, dels av förslaget om inrättande av Jobbtorg men vill ändå framföra några synpunkter.

Det är viktigt att kommunfullmäktige i budget för 2008 tydligt klargör ansvarsfördelningen mellan olika nämnder vad avser ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Detta är särskilt viktigt när Jobbtorgen går in i det sk andra steget och åtagandet utökas till att omfatta fler än de som har försörjningsstöd på grund av arbetsmarknadsskäl. Det framgår inte tydligt av förslaget när stadsdelsnämndernas ansvar för arbetsmarknadsfrågorna upphör och när Jobbtorgen tar vid. Likaså bör ansvarsfördelningen mellan socialtjänstnämnden och kommunstyrelsen tydliggöras i samband med beslutet om Jobbtorg. Det är förvaltningens uppfattning att arbetsmarknadsfrågorna bör samordnas inom Jobbtorgsorganisationen. I detta sammanhang måste även frågan om flyktingmottagningen klargöras. Enligt förslaget ska stadsdelsnämnderna ha kvar ansvaret för introduktionen medan Jobb-

torgen ska ha ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna. För närvarande hanterar förvaltningen de stadsövergripande flyktingfrågorna. Förvaltningens uppfattning är att samordningsansvaret för flyktingfrågorna ska följa samordningsansvaret för arbetsmarknadsfrågorna, inte minst mot bakgrund av att det i förslaget starkt betonas att flyktingintroduktionen ska ha jobbinriktning.

Målen för staden och jobbtorgens verksamhet vad avser ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsaktiviteter måste enligt förvaltningens uppfattning vara väl förankrade hos såväl stadsdelsförvaltningarna som stadsledningskontorets/Jobbtorgens ansvariga chefer och handläggare. Genomförandet av målen måste ske med ömsesidig respekt för de olika förvaltningarnas uppdrag. Om stadens nya riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd få genomslagskraft så måste tydliga handläggningsrutiner och ett väl utvecklat samarbete finnas för att myndighetsutövning och Jobbtorgens verksamhet skall leda till önskat resultat. Vidare behöver utbildningsinsatser till berörd personal om de nya riktlinjerna för ekonomiskt bistånd m.m. genomföras.

Staden går långt i sitt ansvar för att människor ska komma i arbete eller få rehabilitering och närmar sig alltmer arbetsförmedlingens och försäkringskassans ansvarsområden. Vad som är kompetensenlig verksamhet kan diskuteras och gränsen för praktik och annan kompetenshöjande verksamhet (4 kap 4 § SoL) har successivt sträckts ut i stadens verksamheter. Det är förvaltningens uppfattning att stadens insatser bör koncentreras till de grupper som har störst svårigheter att komma ut på arbetsmarknaden och som idag inte får hjälp genom arbetsförmedlingen eller försäkringskassa. Det är därför viktigt att samverkansformerna med arbetsförmedlingen och försäkringskassan utvecklas så att staden inte tar över kostnader som de annars skulle ha burit. Det finns annars en risk att verksamheten blir kostnadsdrivande.

Förvaltningen vill understryka behovet av insatser för ungdomar, särskilt unga 16-19 år, för att förhindra ett framtida utanförskap. Utbildningsförvaltningen har som en följd av det kommunala uppföljningsansvaret tillskapat 120 utbildningsplatser som ska kunna skräddarsys utifrån ungdomarnas särskilda behov. Utbildningsnämndens initiativ är bra och välbehövligt men det behövs fler och alternativa aktiviteter. Behovet av insatser för unga är betydligt större enligt den statliga utredningen "Unga utanför" och stadens egen utredning "Navigatorcentrum – En vision om innanförskap". Utrednings- och statistikkontoret (USK) har i en särskild utredning bedömt (år 2004) att antalet ungdomar 16-24 år som lever i helt utanförskap är ca 1000. Därtill kommer ca 900 ungdomar som lever i en "gråzon" utan fast förankring på arbetsmarknaden och med risk att hamna i utanförskap. Av dessa bedömer USK att ca 1/3 är i åldrarna 16-19 år. Eftersom dessa ungdomar normalt sett inte är aktuella för arbetsmarknadsåtgärder finns ett särskilt behov av att utveckla nya aktiviteter. Här kan Jobbtorgen spela en viktig roll.

Samverkan mellan utbildningsförvaltningen och Jobbtorgen är också viktig dels med tanke på den resurs som vuxenutbildningen är, dels för att många av Jobbtorgens deltagare också ska läsa svenska för invandrare (SFI) parallellt med andra Jobbtorgsaktiviteter.

Utvärderingar som gjorts av bl.a. Kompetensfondens arbetsmarknadsinsatser visar att man kan räkna med en avsevärd minskning av kostnaderna för ekonomiskt bistånd jämfört med om man inte gör några insatser. En satsning på Jobbtorg är därför väl motiverad. Det finns emellertid andra faktorer som påverkar kostnaderna för ekonomiskt bistånd åt andra hållet, t ex ökad flyktingmottagning och därmed en viss överväldning av kostnader från andra myndigheter. Flyktingar som inte blir självförsörjande under introduktionsperioden riskerar att ”överföras” till ekonomiskt bistånd för sin försörjning efter avslutad introduktion. Kostnadseffekterna av den nya Jobb- och utvecklingsgarantin hos AMS är heller inte känd i dagsläget och kan ytterligare påverka utvecklingen av kostnaderna för ekonomiskt bistånd. Hänsyn till detta bör därför tas i budgetarbetet.

I sammanhanget kan nämnas att regeringen föreslagit att kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder skall vidgas från 1 januari 2008. Om riksdagen antar förslaget kommer detta innebära att staden, efter avtal och mot ersättning (staden har i sitt remissyttrande tillstyrkt förslaget och krävt full kostnadsersättning för att medverka), kan vara en aktör i genomförandet av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Detta innebär dock inte att kommunens kompetensområde vidgas, däremot att lagstiftningen ger kommunerna möjlighet att vara en aktör. I förlängningen kan detta medföra att staden får ekonomisk ersättning för att utföra vissa av de arbetsmarknadsinsatser som staden redan idag utför.

Förvaltningen vill också framhålla att det inom ramen för nya statliga arbetsmarknadsåtgärder kan bli aktuellt för staden att spela en roll som anordnare av olika aktiviteter – motsvarande tidigare PLUS-jobb, kommunala ungdomsprogrammet, ungdomsgarantin mm. Staden kan som arbetsgivare spela en mycket aktiv roll i arbetsmarknadspolitiken och en nära samverkan bör därför utvecklas med stadens personalpolitik. Erfarenheterna visar att det är viktigt att samordna även denna typ av insatser. Om detta blir aktuellt bör denna samordning ligga inom Jobbtorgsorganisationen.

Staden som arbetsgivare kan också spela en betydande roll då det gäller att erbjuda praktikplatser för flyktingar och andra bidragsmottagare, medverka i genomförande av arbetsplatsförlagda yrkesprogram inom arbetsområden där staden efterfrågar arbetskraft mm.

Förvaltningen vill också peka på de möjligheter som finns i det nya socialfondsprogrammet 2007-2013. Genom programmet ska nya möjligheter ges till arbete genom ökat arbetskraftsutbud. Projekten ska underlätta för personer som står långt från arbetsmarknaden att träda in och stanna kvar genom otraditionella insatser. Den första utlysningen av programmedel beräknas ske i november. Även det regionala strukturfondsprogrammet som syftar till att öka regional konkurrenskraft och sysselsättning ger nya möjligheter. En samordning kan ske med andra aktiviteter som pågår i staden, exempelvis Järvalyftet. Storstadsprogrammet som är en del av det regionala strukturfondsprogrammet har målsättningen att lyfta fram tillväxtperspektivet i den nationella storstadspolitiken.

Stockholms Arbetsmarknadstjänster (START)

Enheten Stockholms Arbetsmarknadstjänster (START) inom förvaltningen tillgodoser stadsdelsförvaltningar, andra myndigheter och organisationer med olika tjänster för arbetslivsinriktad rehabilitering. Det övergripande målet med verksamheten är att förbättra möjligheterna för personer som ofta under lång tid stått utanför arbetsmarknaden att finna, få och behålla ett arbete. Skälen till att man tidigare inte klarat detta varierar och kan handla om fysiska och psykiska funktionshinder, missbruk, kriminalitet, avsaknad av bostad etc. Särskilda insatser görs också för ”unga vuxna” (18 – 25 år), som är på väg eller riskerar att hamna utanför ett ”normalt” liv. START:s olika insatser är intäktsfinansierade.

START har ett väl inarbetat samarbete med stadsdelsförvaltningarna, försäkringskassa, arbetsförmedling, Stockholms Hantverksförening, Arbetsliv AR AB, behandlingsinstitutioner etc.

Enhetens kompetens grundar sig på lång erfarenhet av arbetsrehabilitering inom Stockholms stad. Personalen består av arbetsterapeuter, socionom, rehabiliterings- och arbetsledare med olika yrkeskompetenser. Samtlig personal har de två senaste åren genomgått ett omfattande kompetensprogram, vilket finansierats av medel från Europeiska socialfonden (ESF) och stadens Kompetensfond.

START:s tjänster

- Arbetsförmågeutredningar
- Arbetsförmågeträning
- Arbetspraktik
- Företagsförlagd yrkespraktik

För de olika tjänsterna svarar teamen Rehabteamet, Team Västerort och Team Söder.

START har sedan början på år 2006, kunnat erbjuda klienter, stadsdelsförvaltningar etc. en processinriktad rehabiliteringskedja med avgränsade programdelar. Kedjan syftar till att åstadkomma en professionell bedömning och en snabbare identifiering av det individuella behovet hos den enskilde. Detta ger sedan vägledning till val av insats för den enskilde.

I förslaget om inrättande av Jobbtorg beskrivs sexton delar som ska ingå i det utbud som ska finnas inom Jobbtorgen. Av detta utbud kan START inom de reguljära verksamheter som Rehabteamet, Team Västerort och Team Söder bedriver tillhandahålla:

- Utredning/kartläggning
- Rådgivning
- Individuell coaching
- SFI kopplad till praktik (praktikdelen)

- Förberedande insatser som t ex Motiverande samtal, gruppsamtal, skriva CV, intervjuträning etc.
- Arbetsträning
- Praktik på olika nivåer - Språk/ introduktionspraktik, praktik som arbetsträning eller praktik som första steget till arbete
- Kortare förberedande yrkesutbildningar (plåt och svets)

START har sedan våren 2007 ett projekt ”START Jobbnätet” i nära samverkan med Enhet för hemlösa. Syftet med projektet är att klienterna efter behandling/rehabilitering och påbörjat eget boende ska ges möjligheter att förbättra sin livssituation genom att finna, få och behålla ett arbete. Den aktuella målgruppen är personer som i första hand är beroende av försörjningsstöd, eller försörjningsstöd i kombination med sjukersättning. Deltagandet sker på frivillig basis och drogfrihet krävs.

Den metod som används i ”START Jobbnätet” är den som utvecklats av arbetsförmedlingen inom ramen för projekt ”Jobbnätet” (ESF Mål 3-projekt) i arbetsförmedlingen Globens regi. Förvaltningen (Europaforum Stockholm) ingick i en styrgrupp tillsammans med andra representanter. Projektets huvudsakliga syfte var att pröva en ny metodik i den sk. aktivitetsgarantin med fokus på kvalitativa stödåtgärder och samverkan med arbetsgivare och myndigheter, för att förkorta den genomsnittliga inskrivningstiden i aktivitetsgarantin.

En slutrapport om projekt ”Jobbnätet” visade på positiva resultat för mer än hälften av deltagarna. De var efter projekttidens slut i arbete, reguljära studier eller hade startat eget.

Efter avslutad projektperiod har en deltagare fast anställning, två provanställningar, två praktikplatser och två sökte arbete varav en väntade på besked från arbetsgivare. Detta utfall måste ses som positivt, inte minst med tanke på de svårigheter och utanförskap som deltagarna tidigare levt med.

Inom projektet ”START Jobbnätet” startar under hösten en ny grupp. Deltagare i höst kommer att rekryteras inte bara från Enheten för hemlösa utan också från andra verksamheter inom förvaltningen liksom från stadsdelsförvaltningar. Eftersom den metod som använts inom projektets ram hittills har givit goda resultat är målsättningen att verksamhet av detta slag ska ingå i STARTS reguljära utbud.

I remissen föreslås att kommunstyrelsen blir arbetslöshetsnämnd i stället för socialtjänstnämnden. Förvaltningen har inga invändningar mot detta utan finner det logiskt att den nämnd som ansvarar för Jobbtorgen också blir ansvarig för arbetslöshetsfrågorna.